

Op vrijdag 15 september is het NVRG congres 2017 in de Philharmonie in Haarlem.

Programma

09.00 uur	Ontvangst en koffie/thee
09.30 uur	Welkom door dagvoorzitter en voorzitter NVRG
09.40 uur	Lezing door Lieven Migerode
10.25 uur	Lezing door Avinash Changa
10.55 uur	<i>Ochtendpauze</i>
11.15 uur	Lezing door Margreet Visser en Justine van Lawick
12.30 uur	<i>Lunch</i>
13.30 uur	Workshops en lezing
15.30 uur	<i>Middagpauze</i>
15.50 uur	Liedjes door Jara Holdert
16.00 uur	Lezing door Sabine Vermeire
16.45 uur	Liedjes door Jara Holdert
16.55 uur	Dag afsluiting door dagvoorzitter en directeur NVRG
17.00 uur	<i>Borrel</i>

Aanmelden

Klik [hier](#) om je aan te melden of bekijk voor meer informatie de [congreswebsite](#).

Lezingen

Lieven Migerode

Liefde begrijpen

Veranderen de tijden en verandert de liefde dan mee? In welke richting loopt een eventueel verband? Er vallen vele vragen te stellen naar aanleiding van de titel van dit congres. Eén antwoord lijkt mij zeker: we zullen het hier over liefde hebben, en dat was tot enkele jaren geleden ongewoon in Systemtherapieland. In deze zin is het over de liefde hebben op een NVRG congres reeds een teken van veranderende tijden. Daarom sta ik in deze lezing stil bij hoe liefde begrepen kan worden, en hoe ze haar plaats kan innemen in de relatie- en gezinstherapie. Immers, liefde begrijpen toont ons ook de weg om liefde te versterken, te koesteren, te voeden. Veel lijden dat wij 'behandelen', laat zich niet veranderen. Liefdevol met elkaar zijn in relatie en gezin, is mogelijk een antwoord op het lijden.

Daarmee ga ik de verandering van de tijden niet uit de weg. Ik poog enkele relevante veranderingen te bespreken en onderzoek hun mogelijke invloed op de liefde. En hoop te kunnen aantonen dat liefde ook de tijden kan veranderen.

Klik [hier](#) voor meer informatie over Lieven Migerode.

Avinash Changa

Virtual Reality - een nieuwe toolset voor de zorg

De term Virtual Reality (VR) duikt steeds vaker op in de media. Vaak wordt hierbij gedacht aan videogames, sport of muziek. Er zijn echter veel meer toepassingsmogelijkheden, zoals binnen het onderwijs en in trainingen, maar ook binnen de gezondheidszorg en jeugdzorg.

WeMakeVR, een pionier in de VR-industrie, ontwikkelt toepassingen die verder gaan dan technische "gimmicks". Avinash Changa, founder en CEO, neemt je in zijn keynote mee door de wereld van VR, en hoe het verschillende industrieën kan transformeren.

Bekijk [hier](#) een interview met Avinash Changa op BBC World News Live. Klik [hier](#) voor meer informatie over Avinash Changa.

Margreet Visser & Justine van Lawick

Verzoening en Vergeving kan je niet alleen

Wanneer de relationele pijn groot is blijven mensen soms hangen in wrok en wraakzucht. Ontwikkeling stopt, de tijd staat stil. Relaties raken bevroren. Alle betrokkenen raken gevangen in deze gestolde tijd. Ouders, kinderen en hun sociale netwerk kunnen erin verstrikt raken. Juist het sociale netwerk blijkt essentieel om te komen tot verzoening en vergeving. Met gegevens uit onderzoek naar gezinnen verwickeld in een vechtscheiding (hoog conflict scheidingen) en casusbeschrijvingen zullen we deze visie verder onderbouwen.

Klik [hier](#) voor meer informatie over Margreet Visser.
Klik [hier](#) voor meer informatie over Justine van Lawick.

Sabine Vermeire

Liefdesopvattingen tussen ouders en kinderen: stafkaart of doodlopend spoor?

Ondanks de veelsoortige liefdesuitingen tussen ouder en kind drijven een aantal dominante opvattingen over de 'ouder-kind-liefde' boven. Via allerlei kanalen krijgen zowel ouders als kinderen te horen wat de do's and don'ts zijn ten aanzien van liefdesuitingen naar elkaar. Deze sociale 'liefdes-instructies' bieden soms steun en houvast maar spreken elkaar ook tegen en zorgen voor verwarring. Wanneer ouders of kinderen de 'liefdesstandaarden' niet halen, sluipt een gevoel van falen binnen. Ze zien zichzelf of de ander als een probleem, in plaats van een steunbron. Ze raken steeds meer opgesloten in een cocktail van schuld- en schaamtegevoelens en machteloosheid.

Ik ga met jullie aan de hand van beeldmateriaal op zoek naar hoe ouders en kinderen zich opnieuw met elkaar kunnen verbinden en zich ten aanzien van de soms knellende liefdesinstructies willen verhouden zonder dat we zelf verblind raken door deze opvattingen.

Klik [hier](#) voor meer informatie over Sabine Vermeire.

Parallelsessies

1) De nieuwe benchmarkparameters: inspiratie en liefde voor het vak

Workshop door Flip Jan van Oenen en Saskia van Deursen

Iedere therapeut weet dat liefde voor het vak en liefde voor de medemens noodzakelijke voorwaarden zijn om het vak te kunnen uitoefenen. Maar in het afgelopen decennium, waarin kille marktwerking, controle en 'zorg als product' de context bepaalden waarbinnen therapeuten in de GGZ hun werk moesten doen, is dit gegeven nogal op de achtergrond geraakt.

Recent lijkt echter een keerpunt bereikt. Boek- en congresstitels als 'Hart voor de GGZ', 'Persoonlijke Psychiatrie' en 'Openheid en zelfonthulling van professionals' wijzen er op dat zorg weer als relationeel proces gezien mag worden en het persoonlijke element weer een centrale plaats kan krijgen in de psychotherapie. Essentiële vragen moeten dus - opnieuw- gesteld en beantwoord worden in de context van de huidige tijd: in hoeverre kan psychotherapie worden gezien als een persoonlijke uiting, misschien zelfs als een daad van (naasten)liefde? Hoe en wanneer tonen wij dan het persoonlijke element tijdens een therapeutische sessie en wat is het effect van zo'n persoonlijke inbreng? En als we aan 'zelfonthulling' doen, wat is dan het 'zelf' dat we kennelijk verhullen? En hoe verhoudt onze naastenliefde ('embodiment of love') zich tot onze professionele rol? Welke taal en kaders hebben wij om hier op te reflecteren?

Aan de hand van filmfragmenten gaan wij graag met je in dialoog over hoe zelf-verhullende en zelfonthullende interacties van de therapeut de uitkomst van de behandeling kunnen beïnvloeden. De workshop beoogt een liefdevolle interactieve verkenning te zijn naar jouw hoogst persoonlijke mogelijkheden als therapeut met aandacht voor rolkeuze, feedback, improvisatie en verrassing.

2) Families of choice: hulpverlening aan gezinnen met homo-ouders

Workshop door Anne Koning

Steeds meer lesbische vrouwen en homomannen kiezen voor een gezin met kinderen. Het gangbare denken over gezinsverbanden en familierelaties wordt losgelaten en er worden nieuwe gezinsconstructies gevormd.

Ook gezinnen met homo-ouders kunnen vastlopen en een beroep doen op hulpverlening. Dit vraagt van therapeuten om vanzelfsprekendheden los te laten en met voldoende kennis en inlevingsvermogen te reageren op wat in het gezin speelt.

Enerzijds dien je als therapeut oog te hebben voor specifieke processen die een rol spelen in deze gezinnen. Anderzijds is het besef nodig dat er in de basis niet zoveel anders is. In deze workshop onderzoeken we aan de hand van beeldmateriaal en praktijkvoorbeelden hoe je hiertussen een passend evenwicht kan vinden.

3) In liefde loslaten

Workshop door Monique Schirris en Chris Bavinck

In deze workshop maak je kennis met de complexe wereld waarin ouderen en hun directe omgeving op zoek gaan naar passende mogelijkheden om samen waardige, bestaande en dierbare verbindingen te kunnen verbreken. Centraal staat het thema bejegening en daarbinnen de bejegening-verlegenheid. Een noodzakelijk blijvende opname van de geliefde partner of het inslaan van de richting van vrijwillige levensbeëindiging bij voltooid leven, zijn ingrijpende gebeurtenissen. Deze gebeurtenissen vragen om zorgvuldig handelen en dagen betrokken hulpverleners uit om een passende en persoonlijke bejegening te vinden. Iedere hulpverlener benadert deze levensvraagstukken echter vanuit een eigen persoonlijke overtuiging.

De systeemtherapeut wordt daarbij uitgenodigd de context zo breed mogelijk te nemen en te vertrouwen op de veerkracht van cliënten en hun betrokkenen. Families en gezinnen dragen vele verhalen in zich die helpend kunnen zijn bij de enorm ingewikkelde zoektochten.

In deze workshop, waarin van de deelnemers een actieve houding wordt gevraagd, staat de durf voorop om de bejegening-verlegenheid van ons als hulpverleners/systeemtherapeuten te onderzoeken. Daarbij wordt de maatschappelijke context niet buitengesloten. Er is zeker ook aandacht voor de actuele ontwikkelingen zowel in het wettelijk -juridisch kader als het emotioneel maatschappelijk debat. Deze workshop is niet alleen passend voor systeemtherapeuten in de ouderenzorg. Ook therapeuten die in de jeugdzorg werken hebben te maken met ouders en grootouders die zorg vragen.

4) Liefde onder druk. Schuld- en schaamtegevoelens bij kinderen, jongeren en hun ouders.

Workshop door Sabine Vermeire

Het samenleven in gezinnen loopt niet altijd van een leien dakje. 'De liefde' is soms zoek. Zowel ouders als kind raken kwijt wat ze voor elkaar betekenen. Schuld- en schaamtegevoelens nemen ouders of kinderen in de greep of zetten hen klem.

In deze workshop leggen we de schuld- en schaamtegevoelens op de onderzoekstafel en exploreren we wegen om samen met kinderen, jongeren en ouders deze schuld- en schaamtegevoelens te deconstrueren. We gaan op zoek naar wat er voor hen toe doet, maken hun wederzijdse betrokkenheid weer zichtbaar in aanwezigheid van belangrijke getuigen zodat ze opnieuw verbondenheid kunnen ervaren. Ik illustreer en probeer deze ideeën en werkwijzen met jullie uit met behulp van video-opnames, brieven en documenten.

5) Kan je mij graag zien in mijn onvolkomenheid? Over empathie en gebreken.

Workshop door Lieven Migerode

Liefde veronderstelt de wens elkaar te leren kennen. Vroeg of laat stoten partners dan op gebreken, grote en kleine beperkingen en andere rariteiten. Die rariteiten worden dan soms 'klachten', verwijten of diagnoses.

Deze workshop focust op 'aanvaarden', 'niet veranderen', 'verdiepen', 'empathische reflectie' als therapeutische interventies in het herstellen van de liefdesband door herstel van het 'leren' kennen, zodat in authenticiteit 'ware' liefde een kans krijgt. Van de deelnemers wordt een actieve deelname verwacht in oefeningen en al dan niet simultane rollenspelen.

6) De verloren gewaande partnerliefde

Workshop door Ellen Aptroot

Een man en een vrouw hebben een eerste afspraak met mij als beginnende relatietherapeut, vorige eeuw. Zegt de man: "Ik zal maar met de deur in huis vallen, kunt u ervoor zorgen dat ik weer van mijn vrouw ga houden?" Door mijn antwoord loopt de vrouw even later achter haar man naar buiten. Ik vergeet het nooit meer, ik zie haar nog lopen. Onmachtig door de vraag van haar man, teleurgesteld door wat ik zeg: "Nee, ik kan er niet voor zorgen dat u weer van uw vrouw gaat houden".

Wat zoekt een mens in de liefde? Over welk verlangen naar welke relatie tussen twee mensen spreken we? Er gaan heel veel relaties in een partnerrelatie schuil zoals intieme, seksuele, financiële, juridische, zakelijke, ouderschaps-, vriendschaps- (enzovoort) betrekkingen. Het vermogen als therapeut vanuit gelaagdheden te denken leidt tot verrassende en originele bemoeienis. Aan de hand van theorie en discussie over jouw praktijkvoorbeelden word je uitgenodigd tot een speurtocht in het denken over relaties binnen een relatie.

7) Vriendschap

Lezing door Catharina de Haas

Vertel mij wie uw vrienden zijn, en ik zeg u wie u bent. Klopt, stelt filosofe Catharina de Haas - als je ze tenminste heel bewust uitzoekt. Dan zijn ze als 'een tweede ik', zoals de ondertitel luidt van haar boek over vriendschap. Waarom een boek over een eeuwenoud onderwerp waar filosofen, psychologen en romanciers stapels over hebben volgeschreven? Omdat vriendschap, is de overtuiging van De Haas, een belangrijk bindweefsel is - juist in déze tijd. Met verbanden in de samenleving die steeds losser worden: minder vaste banen en meer flexwerken, meer scheidingen, eenoudergezinnen en samengestelde gezinnen. Ondertussen, stelt de filosofe, is onze behoefte om ergens bij te horen en ons te hechten onverminderd groot. Vriendschappen, ze duren vaak langer dan partnerrelaties, zitten vol met waardevolle wijsheden en veiligheid. Betrekken wij deze dimensie in onze spreekkamers? Wat zou de toevoegende waarde kunnen zijn en hoe kunnen wij vriendschap en familie verbinden in therapie?

8) Waarom zijn gehechtheid en mentalisatie essentieel in het werken met gezinsleden met een persoonlijkheidsproblematiek?

Workshop door Benedicte Lowyck

Benedicte Lowyck werkt als gezinstherapeut op een afdeling voor mensen met een persoonlijkheidsstoornis. Gehechtheid en mentalisatie zijn twee essentiële concepten in haar werk. In deze workshop wordt eerst kort stilgestaan bij deze twee concepten, en de dialectiek tussen beide. Vervolgens wordt de link gemaakt met de praktijk van de gezinstherapie. Verschillende gezinstherapeutische interventies worden toegelicht en geïllustreerd aan de hand van een casus. Tenslotte worden deze mogelijke interventies inge oefend met de aanwezigen, en wordt er gezocht hoe deze concepten ook hun klinische praktijk kunnen verrijken.

Personalia

Ellen Aptroot, psychotherapeut en systeemtherapeut. Werkzaam in eigen psychoterapie praktijk in Zwolle.

Chris Bavinck, psychiater en hoofd ouderenpsychiater. Werkzaam bij Rembrandthof / GGZ Centraal in Hilversum.

Avinash Changa, foudrer, CEO en Tech. Director. Werkzaam bij WeMakeVR in Amsterdam.

Saskia van Deursen, psychiater en systeemtherapeut. Werkzaam als vrijgevestigde in het Lorentzhuis in Haarlem.

Catharina de Haas, filosoof en docent. Werkzaam in eigen filosofische praktijk in Amsterdam.

Anne Koning, systeemtherapeut. Werkzaam in eigen praktijk in Amsterdam.

Justine van Lawick, klinisch psycholoog en psychotherapeut. Werkzaam als vrijgevestigde in het Lorentzhuis in Haarlem.

Benedicte Lowyck, psycholoog, psychotherapeut en onderzoeker. Werkzaam bij Universitair Psychiatrisch Centrum KU Leuven en als docent aan de faculteit geneeskunde van de KU Leuven.

Lieven Migerode, klinisch psycholoog en systeemtherapeut. Werkzaam bij centrum voor relatie- en gezinstherapie Context Universitair Psychiatrisch Centrum KU Leuven.

Flip Jan van Oenen, arts en systeemtherapeut. Werkzaam bij Centrum voor Relationele Therapie van Arkin en als vrijgevestigd systeemtherapeut in Amsterdams Instituut voor Gezins- en Relatietherapie.

Monique Schirris, psychotherapeut en systeemtherapeut. Werkzaam in eigen praktijk voor psychotherapie en supervisie in Weesp.

Sabine Vermeire, orthopedagoog en systeemtheoretisch psychotherapeut. Werkzaam bij de Interactie-Academie in Antwerpen.

Margreet Visser, klinisch psycholoog en psychotherapeut. Werkzaam bij Kinder- en Jeugdtraumacentrum van Kenter Jeugdhulp.